

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

גליון מספר 280

כ"ה חשוון
תשפ"ג

פרשת חיי שרה

דרך חיים

תחתונים למעלה ועליונים למטה, כל אחד ממוקם הפוך ממקומו בעולם הזה. מעין "ונהפוך הוא" של פורים, שכל הסדר הרגיל מתהפך, כך אופן ההנהגה בעולם העליון ולכן נוהגים כך גם בפורים.

תיאור נוסף לסיבה שתמחה רבקה מיהו אותו האיש שבשדה נמצא בדברי המדרש רבה (בראשית רבה (וילנא) פרשת חיי שרה פרשה ס סימן טו): "ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק, אמר רב הונא צפת שידו שטוחה בתפלה אמרה ודאי אדם גדול הוא לכך שאלה עליו". יצחק מתפלל כשידיו מונפות כלפי מעלה ומבינה שהוא אדם גדול. אנו מכירים לאורך הדורות גדולי עולם שהתפללו כך; משה רבנו אומר "כצאתי את העיר ופרשתי ידי", וכך גם במלחמת עמלק "כאשר ירים משה ידו" הכוונה בתפילה. כן מצאנו אצל שלמה המלך שלוש פעמים את עניין הרמת הידים בתפילה - "ויעמד שלמה לפני מזבח ה' נגד כל קהל ישראל ויפרש כפיו השמים... כל תפלה וכל תחנה אשר תהיה לכל האדם לכל עמך ישראל אשר ידעון איש נגע לבבו ופרש כפיו אל הבית הזה... ויהי ככלות שלמה להתפלל אל ה' את כל התפלה והתחנה הזאת קם מלפני מזבח ה' מכרע על ברכיו וכפיו פרשות השמים" (מלכים א פרק ח פסוקים כב-נד). השורש של כל פריסת הידיים הזו בתפילה נמצא אצל יצחק אבינו. פריסה זו מבטאת שעבוד לאדון שמעליו,

המשך בעמוד הבא

כאשר רבקה רואה את יצחק בשעה שהוא מתפלל בשדה היא נופלת מעל הגמל. מסביר רש"י (בראשית פרק כד פסוק טד): "ותרא את יצחק - ראתה אותו הדור ותוהא מפניו". מהו אותו ההידור?

מסביר המדרש (ילקוט שמעוני תורה פרשת חיי שרה רמז קט): "ויצא יצחק לשוח בשדה" (כד סג), מהיכן יצא? מגן עדן". והוסיפו לבאר הפענח רזא והריב"א (בראשית פרק כד פסוק טד): "שראתה יצחק שהיה בא מגן עדן והיה בא כדרך שהמתים הולכים רגליהם למעלה. ורש"י פירש שראתה אותו הדור ותוהא מפניו עכ"ל. ויש מפרשים שהיא ראתה אותו יפה תאר, ויש מפרשים 'הדור' לשון 'כי בעי למהדר', שהיו רגליו למעלה כמו דפרישית".

מסביר הזהר הקדוש (שמות לט): שיצחק התפלל בשדה מערת המכפלה. מערת המכפלה סמוכה לשער גן עדן, ולכן באותה שעה שהתפלל בשדה זכה להיכנס ולצאת מגן עדן. מקום מערת המכפלה בחברון, המקום שמחבר בין העולם הזה לעולם הבא. כל התפילות עוברות דרך חברון, האבות שחיברו את העולמות הללו בתפילתם קבורים שם. כל העבודה של אבותינו הקדושים לחבר בין העולם הזה לעולם הבא. כך רבקה רואה את יצחק יוצא הפוך כשרגליו למעלה וראשו למטה, שעיקר העמידה והיציבות שלו דווקא בעולם העליון, בגן עדן. זהו מצב הפוך, כפי שמתואר בגמרא שבעולם העליון

כמים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

העולם הזה, הכבול לכוחו והשגתו, ולהתאחד עם מי שאין לו נפרדות מהקב"ה כלל ועיקר.

שבת שלום!

כידיים המונחות מעל הראש. מדוע יצחק מתפלל דווקא באופן הזה של פרישת ידיים מעל לראשו?

הידיים של האדם הם כלי המעשה. כשמרימים אותן מעל הראש מעידים בכך שהאדם מוסר את מסר כלפי מעלה, לרצון ה' שלמעלה מהבנתנו. זוהי התבטלות לחלוטין כאדם שנכנע. וזהו תיקון חטא העבודה זרה והכפירה הנובעים מהבנות ותובנות וחוסר אמונה וביטול כלפי מעלה. לכן תפילה זו ממוקמת באמצע עסקי היום, לעצור הכל, לבטל את פעילותי ולהודות לבוראי. כפסק הטור (אורח חיים הלכות תפלת המנחה סימן רלב):

"וכשיגיע זמן תפלת המנחה יתפלל ומאוד צריך ליזהר בה. דאמר רבי חלבו אמר רב הונא: לעולם יזהר אדם בתפלת המנחה שהרי לא נענה אליהו אלא בתפלת המנחה, שנאמר "ויהי בעלות המנחה ויגש אליהו". והטעם מפני שתפלת השחר זמנה ידוע בבקר בקומו ממטתו יתפלל מיד קודם שיהא טרוד בעסקיו. וכן של ערב בלילה זמנה ידוע בבואו לביתו והוא פנוי מעסקיו. אבל של מנחה שהיא באמצע היום בעוד שהוא טרוד בעסקיו צריך לשום אותה אל לבו ולפנות מכל עסקיו ולהתפלל אותה ואם עשה כן שכרו הרבה מאד".

מהות חייו של יצחק היה הביטול אל הקב"ה, לבטל לרצון ה' יתברך את רצונותיו ולמסור לו את כל כוחו. כשרבקה רואה מדרגת דבקות זו משתוממת היא, נופלת מעל הגמל ומכסה עצמה. מבינה היא כי זכתה להשתדך עם אדם שמתעלה מעל סדרי

הרב אריה לין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

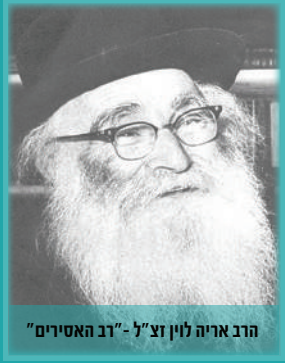
בדרכו של ר' אריה

בלכתו ברחוב יפו נעצר ליד לוח מודעות והתבונן שיה ארוכה במודעת אבל בה נאמר כי פלוני, תלמיד חכם מובהק, עושה צדקה וחסד, נפטר לאחר יסורים ממושכים.

שאלו מלווהו, ר' יעקב דוד פרלין, על מה ולמה הוא מתעכב ליד מודעת אבל זו?

נאנח ר' אריה והשיב: מודעת אבל צנועה זו היא למעשה ספר שמוסר השכל בצידו. הנה היום מדביקים בלוח המודעות כרזה המספרת תולדות אדם, והמודיעה לציבור הרחב אימתי ייטמן הנפטר בבית עולמו. ולמחרת היום יודבקו על גבה כרזות הקוראות לציבור הרחב ליטול חלק במופעי בידור, הצגות וסרטים...

(צדיק יסוד עולם עמ' 186)

הרב אריה לין זצ"ל - "דב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

כתב מרן השו"ע (או"ח רעא ט) כי "צריך שתהיה מפה על השולחן תחת הפת ומפה אחרת פרוסה מעליה". שני טעמים נאמרו בעניין זה: א. כשם שהמן ניתן לישראל במדבר כמונח בקופסא, עטוף בטל משני צידיו, כך החלות - לחם משנה שבאות כנגד המן. ב. משום שכלל נקוט הוא בידינו שיש סדר קדימה בברכות על פי ראשי התבות: מג"ע א"ש (מוציא/מזונות, גפן, עץ, אדמה, שהכל). משום כך כאשר באים אנו לברך על הגפן קודם ברכת "המוציא" על החלות יש לכסות את החלות, שאם לא כן מן הראוי היה להקדים את הברכה עליהן קודם הברכה על יין הקידוש.

הנפקא מינה בין הטעמים הוא לדין המפה המכסה את החלות. שבעוד שלטעם המן ראוי לכסות את החלות במפה לבנה, כפי שהיה המן. ועוד, שלטעם המן ראוי לשים מפה תחת החלות (שש"כ פמ"ז כה, אף שיש סוברים כי די במפת השבת שעל השולחן ואין צריך מפה נוספת. ויש שנזהרו בשל כך שלא להניח החלות על גבי קרש החיתוך כדי שתהיינה החלות עטופות מתחתן במפה. נפקא מינה נוספת שלטעם של קדימה בברכות אין חסרון במה שהמפה תהיה שקופה ודי בעצם כיסוי החלות (הגרש"ז - שש"כ שם הע' קטז). עוד חילוק הוא שאם הטעם הוא מדין קדימה בברכות יש לכסות רק את החלות (או המזונות בקידוש היום) שלפני המקדש, ואין צריך לכסות את כל החלות שעל השולחן, אמנם האגרות משה (ה כ אות יח) שיש לכסות את כל הלחמים שלפני הרוצים לצאת ידי חובת הקידוש. ולמעשה כתב ערוך השולחן (רצט יד) כי העיקר כטעם של דיני קדימה בברכות.

הרב אריה לין זצ"ל - "דב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

מה מברכים על עוגיות גרנולה?

שאלה |

אם יש בפנים מרכיב חיטה כמרכיב עיקרי ברכתם "בורא מיני מזונות", אפילו שהחיטה המבושלת שנמצאת בפנים מועטת (שו"ע או"ח סי' רח ס"ב). אולם אם ברכיבים ישנם רק שיבולת שועל בלבד יש ספק גדול האם אפיה נחשבת כבישול וברכתן "בורא מיני מזונות" או שבישול ואפייה הם דברים שונים ולכן הברכה "בורא פרי האדמה", וצריך לאכול את העוגיות תוך כדי סעודה.

תשובה |

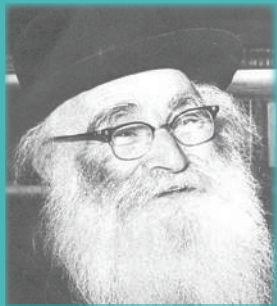
בערב שבת אני סוחטת מיץ תפוזים, אבל לתינוקת אני צריכה לעשות סינון נוסף האם לפי הדברים מותר?

שאלה |

מותר לכתחילה לסנן אפילו במסננת רגילה, מכיוון שלמבוגר השתיה לא צריכה סינון, וגם תינוק יכול לשתות מיץ תפוזים עם חתיכות רק שאנחנו מפנקים אותו ועושים עוד סינון, לכן הדבר מותר לכתחילה אפילו במסננת רגילה כאמור. כך ביארו מרנן הגרש"ז (שש"כ פ"ח הע' עב) והאול"צ (ח"ב פל"א).

תשובה |

הרב אריה לין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים תנים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

אוס ויצים, מה שמוכנס? איך אתם מרגישים?

אחרי שהתרגשנו ששרה צחקה ויצחק נולד, השבוע נדליק את האור ונעביר אותו הלאה. מוכנים? מתחילים

קרה לכם שהגיע אליכם חבר או אורח ורק אחרי שהוא הלך הבנתם כמה כיף היה איתו?

קרה שהיה לכם משחק או חפץ מיוחד, שכבר איננו ורק אחרי שנעלם ראיתם כמה הוא האיר לכם את היום?

קרה לכם שנגמר משהו טעים שאכלתם ואתם רוצים בדיוק אותו דבר או פעילות נעימה וטובה עם חברים או משפחה שהפסיקה ואתם רוצים להמשיך ממש את זה?

אברהם ושרה עשו הרבה טוב בעולם במעשי החסד שלהם, הכנסת אורחים והם האירו את העולם במעשים הטובים, בעזרה שלהם לאחרים, עד כדי כך שכל הטבע התרגש וענן היה עומד ליד האוהל שלהם, היה אור הנר דולק אצלם כל הזמן והדלתות באוהל היו פתוחות תמיד. איזה פלא. כששרה נפטרה, הכל השתנה. הענן התרחק מהאוהל, אור הנר כבה והדלתות נסגרו. זה בטח היה ממש עצוב.

יצחק רצה להמשיך את האור של ההורים שלו, של אמא שלו. להמשיך את מה ששרה התחילה, גם אם היא לא נמצאת לידו. ואז קורה דבר מופלא, יצחק פוגש את רבקה ומביא אותה לאוהל בו אמא שלו שרה גרה ומה אתם חושבים שקרה? נכון, אור הנר דלק, הענן חזר לעמוד ליד האוהל והדלתות היו פתוחות. העולם האיר מחדש. רבקה הביאה איתה את האור שלה, את העזרה שלה לאחרים, את אותו רצון לעשות מעשים טובים ויצחק התרגש שהוא יכול להמשיך את אותם דברים טובים שאמא שלו שרה עשתה, עם רבקה אשתו החדשה. איזה מרגש. אנחנו יכולים להתרגש מדברים, להמשיך את ההנאה והשמחה עם מישהו אחר, לצייר עם חבר חדש כמו שנהנו לצייר עם החבר הישן שעבר דירה, או לחפש לעזור לשכן חדש, כמו שעזרנו לשכן הקודם. והתחושה? תהיה אותה תחושה נפלאה. ואם מישהו עזר לנו או עשה איתנו משהו נעים, עזר לנו או נתן לנו כח, אנחנו יכולים להעביר את זה הלאה לאנשים חדשים ולכולנו יהיה מתוק יותר. אז מה אתם תעבירו הלאה?

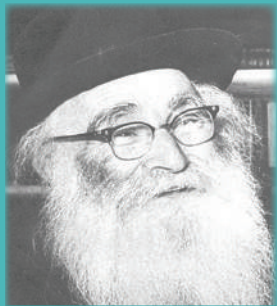
בואו נשחק משחק שיעזור לנו להבין איך זה מרגיש להיות במקום שצריך להכיר מחדש

משחק

יושבים במעגל או סביב השולחן וכל משתתף בתורו אומר למשתתף מצד ימין מה יכול לתת לו. אפשר איחול או מילה טובה. אפשר חיבוק, חיוך, לחיצת יד. אפשר גם הצעות לעזרה בעריכת שולחן שבת, להקריא סיפור, לתת משהו טעים, כוס מים, לנקות, לסדר את החדר. אותו משתתף שקיבל אומר תודה ופונה לתת משלו למשתתף מימינו. איזה כיף לקבל ולראות מעשה טוב ולהמשיך אותו.

הרב אריה ליון זצ"ל - "רב האסירים"

כמים תנים

איש צדיק

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

סיפור לאורו של ר' אריה

אפרים יעיר היה גר בקיבוץ טירת צבי והגיע לגור בירושלים לשנה שלמה ללמוד תורה בישיבת 'מרכז הרב', וגם להתנדב. הוא חיפש מקום שצריך עזרה והגיע לחברא קדישא, אלו אנשים שעוזרים למי שנפטר להיקבר בבית העלמין. זו זכות גדולה לעזור לאנשים שנפטרו, כי הם לא יכולים לעזור לך בחזרה. זו נתינה מיוחדת בלי לקבל עליה תשלום או אפילו מילה טובה. באותו בית העלמין היה נהוג שגברים ונשים לא נקברים זה לצד זה. אמנם מנהל החברא קדישא הראה לאותו אפרים כי ישנן שתי שורות שונות מכל המקום, בשורה אחת קבורים רבנים ותלמידי חכמים ובשורה השניה הנשים שלהם. ר' אריה שמע את הדבר הזה והלך למנהל החברא קדישא ואמר לו: אני מבקש ככאשר יגיע זמן קבורתי, שלא תקברו אותי בשורת הרבנים, אני רוצה להיקבר ליד אשתי, מה שטוב לאברהם אבינו, שקבור ליד שרה אשתו במערת המכפלה, טוב גם עבורי.

ילדים יקרים, למדנו מאברהם ושרה וגם מאותו אפרים שאפשר לעזור לאחרים, גם מבלי לקבל חזרה וזה מאיר את העולם. למדנו מיצחק ומר' אריה ליון, שמה שהיה טוב ומאיר אצל אברהם ושרה, אפשר להמשיך, כל אחד בדרכו. יצחק המשיך את דרך הוריו עם רבקה שהמשיכה את החסד של שרה והאירה חזרה את העולם. ר' אריה המשיך את הבחירות הטובות של אברהם והאור שלהם מאיר עלינו עד היום. יהי רצון שנזכה גם אנחנו נזכה להעביר את האור המתוק הזה לאחרים ולעזור גם בלי לקבל חזרה. ונזכור שמה שהיה טוב לאברהם ושרה, טוב גם לנו.

שבת שלום!